

GENERALINIO ADVOKATO

L. A. GEELHOED IŠVADA,

pateikta 2005 m. gruodžio 1 d.¹

I — Įvadas

1. Šioje byloje, iškeltaje pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – EAEB sutartis) 141 straipsnį, Komisija prašo pripažinti, kad iš anksto neinformavusi plačiosios Gibraltaro visuomenės apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones nepaprastosios radiologinės padėties, susijusios su Gibraltaro uoste stovėjusiu Karališkojo jūrų laivyno (*Royal Navy*) branduoliniu povandeniniu laivu, atveju, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Tarybos direktyvos 89/618/Euratomas (toliau – Direktyva 89/618) 5 straipsnio 3 dalį².

2. Pagrindinis klausimas, į kurį šiuo atveju reikėtų atsakyti, yra gana paprastas: ar nagrinėjamą bylą galima išspręsti remiantis principais, kuriuos pastaruoju metu Teisingumo Teismas išdėstė 2005 m. balandžio

12 d. Sprendime *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*³. Toje byloje Teisingumo Teismas atmetė Komisijos argumentus, kad Jungtinė Karalystė, nepateikdama jai bendrų duomenų apie radioaktyviųjų atliekų, susijusių su reaktoriaus, anksčiau naudoto kariniais tikslais, sustabdymu, laidojimo plano, neįvykdė įsipareigojimų pagal EA 37 straipsnį. Pagrindinis Teisingumo Teismo motyvas buvo, kad

„<...> šioje Sutartyje nesant jokios leidžiančios nukrypti nuostatos, nustatančios taisykles, kurios valstybėms narėms suteiktų teisę remtis šiais (pagrindiniais savo nacionalinės gynybos interesais) ir juos ginti, galima daryti išvadą, kad karinės srities veikla nepatenka į šios Sutarties taikymo sritį“.

3. Klausimas būtų toks: ar šios išvados atžvilgiu nagrinėjamas atvejis yra kitoks?

¹ — Originalo kalba: anglų.

² — 1989 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 89/618/Euratomas dėl plačiosios visuomenės informavimo apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones ir atliktinus veiksmus nepaprastosios radiologinės padėties atveju (OL L 357, p. 31; OL 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 15/1 t., p. 366).

³ — 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-61/03, Rink. p. I-2477).

II — Teisinis pagrindas

4. AE II antraštinės dalies 3 skyriuje „Sveikata ir sauga“ esančiame 30 straipsnyje numatyta, kad „Bendrijoje nustatomi pagrindiniai darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamos grėsmės standartai“.

5. AE 31 straipsnyje numatyta, kad „pagrindinius standartus nustato Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei remdama Komisijos, kuri jai perduoda minėtų komitetų pareikštas nuomones, pasiūlymu; Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma“. Šis straipsnis buvo Direktyvos 89/618, kuria buvo siekiama „Bendrijos lygmeniu apibrėžti bendrus plačiosios visuomenės informavimo priemonių ir tvarkos tikslus, kad būtų pagerinta nepaprastosios radiologinės padėties atveju teikiama operatyvinė sveikatos apsauga“, teisinis pagrindas⁴.

6. Šiais tikslais valstybėms narėms direktyvoje nustatyta pareiga informuoti trimis atvejais: pirmasis skirtas išankstinei informacijai, teikiamai gyventojams, kurie gali būti paveikti nepaprastosios radiologinės padėties

(5 straipsnis); antrasis skirtas informacijai, teikiamai gyventojams, paveiktiems nepaprastosios radiologinės padėties atveju (6 straipsnis), o trečiasis – informacijai, teikiamai asmenims, kurie galėtų būti įtraukti į skubios pagalbos organizavimą nepaprastosios radiologinės padėties atveju (7 straipsnis).

7. Dėl pirmojo atvejo Direktyvos 89/618 5 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad nepaprastosios radiologinės padėties⁵ atveju gyventojams, kurie gali būti paveikti, būtų teikiama informacija apie jiems taikytinas sveikatos apsaugos priemones ir apie atliktinus veiksmus tokios padėties atveju.

2. Teikiamą informaciją sudaro bent tie elementai, kurie išdėstyti I priede.

3. Ši informacija pranešama 1 dalyje nurodytiems gyventojams be jokio paklausimo.

4 — Direktyvos 89/618 1 straipsnis.

5 — Sąvoka „nepaprastoji radiologinė padėtis“ apibrėžta Direktyvos 89/618 2 ir 3 straipsniuose.

4. Valstybės narės šią informaciją atnaujina ir reguliariai platina, taip pat kiekvieną kartą, kai tik joje daromi didesni apibūdinamų priemonių pakeitimai. Ši informacija yra visuomet prieinama gyventojams.“

8. Direktyvos 89/618 4 straipsnyje „gyventojai, kurie gali būti paveikti nepaprastosios radiologinės padėties atveju“ apibūdinami kaip „bet kokia gyventojų grupė, kuriai valstybės narės yra sudariusios apsaugomosios veiklos planus nepaprastosios radiologinės padėties atveju“.

9. Pagal 5 straipsnį pateikiama išankstinė informacija Direktyvos 89/618 I priede apibrėžiama kaip: 1) pagrindiniai duomenys apie radioaktyvumą ir jo poveikį žmonėms bei aplinkai; 2) įvairios galimos nepaprastosios radiologinės padėties rūšys ir jų padariniai plačiajai visuomenei bei aplinkai; 3) neatidėliotinos priemonės, numatomos plačiajai visuomenei įspėti, apsaugoti ir pagelbėti nepaprastosios radiologinės padėties atveju; ir 4) atitinkama informacija apie tai, kaip plačioji visuomenė turi elgtis nepaprastosios radiologinės padėties atveju.

reless“ plaukė į Gibraltaro uostą remonto darbams, kai plaukiant Viduržemio jūra nežymiai sugedo šio laivo branduolinis variklio reaktorius. Remonto darbai truko iki 2001 m. gegužės mėnesio. 2000 m. Komisija gavo šešis skundus dėl remonto darbų ir todėl paprašė Jungtinės Karalystės vyriausybės pateikti informacijos apie šiuos darbus ir gyventojams suteiktą informaciją apie sveikatos apsaugos priemones, kurių būtų imtasi radiologinio pavojaus atveju.

11. Atsakydama į šį prašymą, Jungtinės Karalystės vyriausybė pareiškė, kad, jos nuomone, EAEB sutartis taikoma tik branduolinės energijos naudojimui civiliniams arba komerciniams, o ne kariniams poreikiams. Be to, Gibraltaro viešojoje bibliotekoje galima be apribojimų susipažinti su Gibraltaro intervencijos planu „Gibraltar Public Safety Scheme“ (toliau – *Gibpubsafe*), kuria pateikta esminė informacija ir nurodyti veiksmai, kurių Jungtinės Karalystės Gynbos ministerija ir Gibraltaro vyriausybės institucijos turėtų imtis karinių jūrų pajėgų branduolinį laivą ištikus avarijai.

III — Faktinės aplinkybės ir procedūra

10. 2000 m. gegužę Karališkojo jūrų laivyno branduolinis povandeninis laivas „HMS Ti-

12. Komisija, manydama, kad *Gibpubsafe* neatitinka Direktyvos 89/618, laiškų išsiuntė

Jungtinei Karalystei oficialų įspėjimą, paskui ir pagrįstą nuomonę, o galiausiai pareiškė nagrinėjamą ieškinį.

13. Šioje byloje Komisija, Jungtinė Karalystė ir Prancūzijos Respublika, įstojusi Jungtinės Karalystės pusėje, pateikė rašytines pastabas. Remdamasi tuo, kad abiejose bylose buvo kilęs tas pats klausimas dėl EAEB sutarties taikymo branduolinės energijos naudojimui gynybos tikslais, Jungtinė Karalystė pateikė prašymą šią bylą sujungti su byla C-61/03. Nors Komisija pritarė šiam prašymui, galiausiai buvo atsisakyta sujungti bylas, nes jos buvo skirtingose proceso stadijose. 2005 m. balandžio 12 d. priimtas sprendimas byloje C-61/03. 2005 m. spalio 13 d. įvyko teismo posėdis dėl nagrinėjamos bylos, kurio metu visos šalys pateikė pastabas žodžiu.

IV — Šalių argumentai

A — Komisija

14. Komisijos rašytinėse pastabose esantys argumentai pagrįsti tvirtinimu, kad EA II antraštinės dalies 3 skyrius, kuriame ir yra 31 straipsnis, taikomas visiems jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniams, be kitų ir spinduliuotei, kurią sukelia karinė veikla.

Komisija pripažįsta, kad šis aspektas taip pat buvo svarstytas byloje C-61/03, ir pakartoja kai kuriuos toje byloje pateiktus savo paaiškinimus. Ji ypač pabrėžia, kad Bendrija negalėtų visiškai ir veiksmingai pasiekti EAEB sutarties tikslų, jei sveikatos apsaugai skirtos šios Sutarties nuostatos nebūtų taikomos visiems jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniams, be kitų ir spinduliuotei, kurią sukelia karinė veikla⁶.

15. Tačiau paaiškinimuose žodžiu Komisija nurodo ir Teisingumo Teismo poziciją byloje C-61/03, kad karinės srities veikla nepatenka į EAEB sutarties taikymo sritį. Nepaisant to, ji siekia parodyti, kad nagrinėjamas atvejis yra kitoks nei tas, kurio atžvilgiu priimtas minėtas sprendimas. Jos nuomone, nagrinėjamas atvejis tikrai negali būti laikomas „susijęs su karine sritimi“, nes pagal Direktyvos 89/618 5 straipsnio 3 dalį paprasčiausia turi būti teikiama informacija apie bendrąsias visuomenei taikytinas sveikatos apsaugos priemones nepaprastosios radio-

6 — Kaip ir savo paaiškinimuose byloje C-61/03, Komisija taip pat nurodo tiek Teisingumo Teismo 1991 m. spalio 4 d. Sprendimą *Europos Parlamentas prieš Tarybą* dėl poreikio užtikrinti nuosekliai ir veiksmingą plačiosios visuomenės sveikatos apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės, „kad ir koks būtų jos šaltinis“, keliamo pavojaus (C-70/88, Rink. p. I-4529, 14 punktas), tiek istorinį EAEB sutarties, kuri buvo sudaryta tuo metu, kai branduolinė energija daugiausia buvo naudojama kariniais tikslais, kontekstą.

loginės padėties atveju ir joje nėra jokios nuorodos į (karinį) spinduliuotės šaltinį. Komisijos nuomone, tai civilinės saugos, o ne nacionalinės gynybos sritis. Tokios informacijos teikimas plačiai visuomenei jokių būdų negalėtų pakenkti valstybių karių kariniams interesams.

16. Tuo remdamasi Komisija nurodo, kad Jungtinė Karalystė, iš anksto neišplatinsi informacijos visuomenei, kuri gali būti paveikta nepaprastosios radiologinės padėties Gibraltare atveju, pažeidė Direktyvos 89/618 5 straipsnio 3 dalį. Šiuo klausimu Komisija mano, kad nepakanka vien „pareikalavus“ leisti Gibraltaro viešojoje bibliotekoje susipažinti su tokiu nepaprastosios padėties atvejams skirtu planu kaip *Gibpubsafe*: pagal 5 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad Jungtinė Karalystė aktyviai skleistų informaciją visuomenei. Be to, pagrindinio direktyvos tikslo – apsaugoti visuomenę, kuri gali būti paveikta dėl nepaprastosios radiologinės padėties – nebūtų galima veiksmingai pasiekti, jei ji nebūtų taikoma spinduliuotei, kylančiai iš karinio pobūdžio šaltinių.

pozicija, kurios jis laikėsi sprenddamas bylą C-61/03, jog EAEB sutartis, įskaitant jos II antraštinės dalies 3 skyrių, netaikoma spinduliuotei, kurią sukelia branduolinės energijos naudojimas kariniais tikslais. Šiuo klausimu Jungtinė Karalystė pakartoja toje byloje išsakytus argumentus, pabrėždama, kad EAEB sutartyje nėra jokios į EB 296 straipsnį panašios bendro pobūdžio išimties ar leidžiančios nukrypti nuostatos dėl valstybės narės karinių interesų. Jungtinės Karalystės nuomone, nėra jokio pagrindo išskirti AE 37 straipsnio, nagrinėto byloje C-61/03, ir šioje byloje nagrinėjamo AE 31 straipsnio taikymo sričių. Jungtinė Karalystė pažymi, kad Direktyvos 89/618, kaip antrinės teisės akto, taikymo sritis turi būti tokia pati kaip AE II antraštinės dalies 3 skyriaus. Ji nurodo, kad saugos planas buvo skirtas vien įvykiams, galintiems kilti karinių jūrų pajėgų branduoliniuose laivuose, ir parengtas Gynybos ministerijos, todėl *Gibpubsafe* netaikomi Direktyvoje 89/618 nustatyti įpareigojimai.

B — Jungtinė Karalystė ir Prancūzijos Respublika

17. Jungtinė Karalystė nurodo, kad šią bylą reikėtų spręsti remiantis Teisingumo Teismo

18. Prancūzijos Respublika, laikydamosi pozicijos byloje C-61/03, kurioje ji palaikė Jungtinę Karalystę, tvirtina, kad nagrinėjamam atvejui taikytinas toje byloje priimtas Teisingumo Teismo sprendimas, pagal kurį karinė veikla nepatenka į EAEB sutarties taikymo sritį.

V — Analizė

19. Kaip matyti iš to, kas išdėstyta, šioje byloje kyla klausimas dėl sprendimo byloje C-61/03 taikymo srities, o kalbant konkrečiau, ar po jo vis dar galima kalbėti apie pareigą pagal Direktyvos 89/618 nuostatas informuoti visuomenę, kuri gali būti paveikta dėl karinių jūrų pajėgų branduolinio laivo galinčios kilti nepaprastosios radiologinės padėties, apie sveikatos apsaugai taikytinas priemonės ir atliktinus veiksmus tokios nepaprastosios padėties atveju. Be abejonų, norint atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia išsamiai išnagrinėti sprendimo formuluotes ir motyvus.

A — Sprendimas byloje C-61/03

20. Kaip išdėstyta pirmiau, šioje byloje Komisija prašė pripažinti, kad, nepateikdama jai bendrų duomenų apie radioaktyviųjų atliekų, susijusių su anksčiau kariniais tikslais naudoto branduolinio reaktoriaus (būtent Grinvičo Karališkojo jūrų koledžo (*Royal Naval College*) „Jason“ reaktoriaus) sustabdymu, laidojimo planą, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal AE 37 straipsnį.

21. Atmesdamas Komisijos ieškinį, Teisingumo Teismas pirmiausia apibrėžė šios bylos ginčo objektą. Paminėjęs, kad kai kurie Komisijos argumentai grindžiami konkrečiais AE II antraštinės dalies 3 skyriaus, kuriame ir yra 37 straipsnis, tikslais dėl sveikatos ir saugos, Teisingumo Teismas pabrėžė, jog Komisija „nenurodė, kad šio skyriaus nuostatų atžvilgiu gali būti pripažinta tokia taikymo sritis, kuri skiriasi nuo visos šios Sutarties taikymo srities“⁷. Vietoj to Teisingumo Teismas nusprendė, kad kilusį klausimą būtų tinkama apibrėžti plačiau, t. y. ar branduolinės energijos kariniai įrenginiai galėtų patekti į visos EAEB sutarties taikymo sritį⁸.

22. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas priminė, kad nėra aiškos nuostatos, nurodančios, jog su gynyba susijusi veikla nepatenka į EAEB sutarties taikymo sritį⁹. Nepaisant to, jis, remdamasis trimis pagrindiniais motyvais, padarė išvadą, kad karinės srities veikla nepatenka į šios Sutarties taikymo sritį.

7 — Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, minėto šios išvados 3 išnašoje, 24 punktas.

8 — Ten pat, 25 punktas.

9 — Ten pat, 28 punktas.

23. Pirma, Teisingumo Teismas apsvaistė EAEB sutarties preambulės ir 1 bei 2 straipsniuose nurodytų tikslų reikšmę, padarydamas išvadą, kad ją pasirašiusiosios šalys „sieki pabrėžti nekarinį šios Sutarties pobūdį“ ir kad „Sutartimi siekiama iš esmės civilinių ir komercinių tikslų“¹⁰.

24. Antra, Teisingumo Teismas atsižvelgė į Sutarties parengimo istorines aplinkybes, padarė išvadą, kad šiuose dokumentuose pateikta informacija „nėra pakankama patvirtinti, jog Sutarties autoriai ketino jos nuostatas taikyti kariniams įrenginiams ir branduolinės energijos naudojimui kariniais tikslais“, nes šiose derybose dalyvavę valstybių atstovai nusprendė šio klausimo „svaistymą atidėti“¹¹.

25. Trečia, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad kai kurios EAEB sutarties nuostatos suteikia Komisijai „plačias teises, leidžiančias aktyviai veikti reglamentavimo būdu ar nuomonių, kuriose yra individualūs sprendimai, forma įvairiose veiklos, kuri Bendrijoje

susijusi su branduolinės energijos naudojimu, srityse“¹². Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas būtent nurodė AE II antraštinės dalies 3 skyriaus nuostatas (nors AE 31 straipsnis ir nebuvo konkrečiai paminėtas). Kadangi šių nuostatų taikymas kariniams įrenginiams, tyrimų programoms ir kitai karinei veiklai „galėtų pakenkti gyvybiniams valstybių narių gynybos interesams“, EAEB sutartyje nesant jokios leidžiančios nukrypti nuostatos, nustatančios išsamias taisykles, kurios valstybėms narėms suteiktų teisę ginti šiuos interesus, „galima daryti išvadą, kad karinės srities veikla nepatenka į šios Sutarties taikymo sritį“¹³. Kitaip tariant, „Sutartis netaikoma branduolinės energijos naudojimui kariniais tikslais“¹⁴.

26. Šią bendrą išvadą Teisingumo Teismas sušvelnino pastebėdamas, kad tai „visai nesumažina visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugos nuo branduolinės energijos naudojimo, taip pat ir kariniais tikslais, ypatingos svarbos“, nes jei ši Sutartis nenumatė Bendrijai konkrečios priemonės šiam tikslui pasiekti, „galbūt reikiamas priemonės būtų galima priimti, remiantis EB sutarties atitinkamomis nuostatomis“¹⁵.

10 – Ten pat, 26 ir 27 punktai.

11 – Ten pat, 29 punktas.

12 – Ten pat, 35 punktas.

13 – Ten pat, 36 punktas.

14 – Ten pat, 44 punktas.

15 – Ten pat.

B — Ar nagrinėjamas atvejis skiriasi nuo to, kurio atžvilgiu buvo priimtas sprendimas byloje C-61/03?

mu atveju. Šiuo atžvilgiu būtų galima numatyti du galimus argumentus.

27. Pradėčiau nuo to, kad neginčijama, jog šioje byloje nagrinėjamas branduolinės energijos šaltinis, t. y. Jungtinės Karalystės Karališkamam jūrų laivynui priklausantis branduolinis povandeninis laivas, yra karinio pobūdžio. Tai akivaizdžiau, nei buvo pagal bylos C-61/03, kurioje nagrinėtos radioaktyvios atliekos, susijusios su branduolinio reaktoriaus, nebenaudojamo kariniais tikslais, sustabdymu, aplinkybės.

28. Toliau pastebėtina, kad iš pirmo žvilgsnio Teisingumo Teismo tvirtinimai, jog branduolinės energijos kariniai įrenginiai nepatenka į EAEB sutarties taikymo sritį, sprendime yra suformuluoti plačiai ir nedviprasmiškai. Teisingumo Teismo sprendimo 44 punkte padaryta išvada, kad „Sutartis netaikoma branduolinės energijos naudojimui kariniais tikslais“, yra *prima facie* kategoriška ir absoliutaus pobūdžio¹⁶.

29. Todėl šiuo atveju būtų galima svarstyti tik vieną klausimą: ar subtiliai aiškinant šie tvirtinimai galėtų būti netaikomi nagrinėja-

30. Pirmą, būtų galima teigti, kad byla C-61/03 buvo susijusi su AE 37 straipsnio taikymo sritimi, todėl nustatant AE 31 straipsnio (jo pagrindu priimtų teisės aktų) taikymo sritį reikėtų remtis kitokiais motyvais. Pavyzdžiui, būtų galima nurodyti, kad AE 31 straipsnis iš tiesų nesuteikia Komisijai teisių, „leidžiančių aktyviai veikti“ branduolinės energijos srityje šio sprendimo 35 punkto prasme, o paprasčiausia numato, kad Komisija teikia Tarybai pasiūlymą priimti teisės aktą dėl pagrindinių standartų.

31. Tačiau šis argumentas, mano nuomone, nėra tinkamas. Teisingumo Teismas byloje C-61/03 pats apibrėžė ginčo objektą kaip klausimą, ar visa EAEB sutartis taikoma branduolinės energijos naudojimui kariniais tikslais¹⁷. Sprendimo tekstas visiškai patvirtina šį požiūrį: karinė veikla nepatenka ne tik į AE 37 straipsnio taikymo sritį; ji irgi „nepatenka į (EAEB) sutarties taikymo sritį“¹⁸. Be to, trejopo pobūdžio motyvai, kuriais remdamasis Teisingumo Teismas

16 — Nors įvardydamas šią sąvoką Teisingumo Teismas sprendime vartojo šiek tiek kitokias formuluotes — „branduolinės energijos karinis naudojimas“ (ten pat, 25 punktas), „karinės srities veikla“ (ten pat, 36 punktas) — jos, mano nuomone, praktiškai niekuo reikšmingai nesiskiria.

17 — Ten pat, 25 punktas.

18 — Ten pat, 36 punktas.

padarė šią išvadą, – iš esmės pagrįsti EAEB sutarties tikslais ir tuo, kad Sutartyje nėra jokios EB 296 straipsniui lygiavertės leidžiančios nukrypti nuostatos, skirtos valstybių karių kariniams interesams apsaugoti, – taikomi visai Sutarčiai ir todėl tinkami tiek AE 31 straipsniui, tiek AE 37 straipsniui.

32. Antra, kaip tvirtina Komisija nagrinėjamoje byloje, šiuos abu atvejus būtų galima išskirti dėl informacijos, kuri atitinkamai teikiama pagal Direktyvos 89/618 5 straipsnio 3 dalį ir pagal AE 37 straipsnį, pobūdžio. Pagal direktyvos 5 straipsnio 3 dalį reikalaujama visuomenei pateikti tik bendro pobūdžio informaciją dėl taikytinų sveikatos apsaugos priemonių nepaprastosios radiologinės padėties atveju, o AE 37 straipsnis įpareigoja pateikti daugiau informacijos ir neabejotinai gali kilti pavojus, kad duomenims apie karines branduolines atliekas bus panaudota „apgrąžos inžinerija“. Atvirkščiai, pavojus pakenkti valstybių karių kariniams interesams iš tiesų būtų nereikšmingas, jei 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga būtų taikoma ir karinio pobūdžio branduolinės energijos šaltiniams. Būtent taip yra nagrinėjamoje byloje, nes visuomenė bet kuriuo atveju gali susipažinti su *Gibpubsafe* planu Gibraltaro viešojoje bibliotekoje.

33. Šiuo klausimu pirmiausia turėčiau pripažinti, kad labai pritariu tam, ką apie pasekmes iš esmės nurodo Komisija. Iš tiesų būtų labai sunku tvirtinti, kad teikiant visuomenei pagrindinę informaciją apie tai, kaip geriau apsisaugoti branduolinės avarijos arba nepaprastosios padėties metu, galėtų būti pakenkta valstybių karių kariniams interesams. Kaip matyti iš Direktyvos 89/618 I priedo nuostatų, informacija, kurią įpareigojama teikti pagal 5 straipsnio 3 dalį, yra tik bendro pobūdžio: pagrindiniai duomenys apie radioaktyvumą ir jo poveikį žmonėms bei aplinkai, neatidėliotinos priemonės, numatomos plačiai visuomenei įspėti, apsaugoti ir pagelbėti nepaprastosios radiologinės padėties atveju, bei atitinkama informacija apie tai, kaip plačioji visuomenė turi elgtis nepaprastosios radiologinės padėties atveju.

34. Be to, nagrinėjamu atveju Jungtinei Karalystei reikėtų minimalių pastangų 5 straipsnio 3 dalyje nustatyti pareigai įvykdyti: kaip patvirtino Komisija teismo posėdyje, Jungtinė Karalystė galėtų šią pareigą įvykdyti paprasčiausia užtikrindama, kad *Gibpubsafe* plano kopijos būtų išsiųstos paštu Gibraltaro gyventojams, kurie gali būti paveikti su „HMS Tireless“ susijusios nepaprastosios radiologinės padėties atveju. Nereikia ir sakyti, kokia tai nereikšminga prievolė, palyginti su tuo ypač svarbiu visuomenės sveikatos apsaugos interesu, kurio siekiama 5 straipsnio 3 dalimi¹⁹. Todėl

19 – Dėl to, koks svarbus AE II antraštinės dalies 3 skyriuje esančių visuomenės sveikatos apsaugos nuostatų tikslas, žr. mano išvados byloje C-61/03 67–77 punktus.

nagrinėjamos bylos aplinkybėmis Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos Respublikos pozicija neigti šią pareigą yra akivaizdžiai kritikuotina.

35. Nepaisant to, manau, kad teisiniai motyvai, kuriais parentas Komisijos argumentas dėl informacijos, teikiamos pagal 5 straipsnio 3 dalį, pobūdžio, turi nepataisomų trūkumų. Kaip nurodė Jungtinė Karalystė, akivaizdu, kad Direktyvoje 89/618, antrinės teisės akte, nustatytos pareigos taikymo sritis negali būti platesnė nei jos teisinio pagrindo, t. y. AE 31 straipsnio taikymo sritis. Taigi, kaip aptarta, dėl kategoriško Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-61/03 yra aišku, jog EAEB sutartis, o kartu ir jos 31 straipsnis, negali būti taikomi karinio pobūdžio branduolinės energijos šaltiniams ir tam negali būti jokių išimčių²⁰. Manau, kad išimties taikymas konkrečiais atvejais, kai EAEB sutartyje numatytos pareigos vykdymas spinduliuotės iš karinio pobūdžio šaltinių atžvilgiu iš tiesų nekeltų jokio pavojaus valstybių narių kariniams interesams, jokių būdu neatitiktų sprendimo esmės. Man atrodo, kad Teisingumo Teismo sprendimas nepaliko jokių galimybių pasitelkti kokius nors

„proporcingumo“ motyvus, pagal kuriuos nustatant, ar EAEB sutartyje numatyta pareiga taikoma konkrečiu atveju ir kiek, būtų ieškoma valstybių narių kariniams interesams galinčios kilti žalos ir galimos naudos visuomenės sveikatos apsaugai pusiausvyros.

36. Pridurčiau, kad Teisingumo Teismo pasirinktas vienareikšmis sprendimas neabejotinai buvo apgalvotas: užtektų priminti, kad šiuo klausimu savo išvadoje toje byloje dėsciau proporcingumu pagrįstą poziciją. Be to, Komisija gynė tarpinį AE 37 straipsnio aiškinimo variantą, pagal kurį valstybės narės, siekdamos apsaugoti savo nacionalinius gynybos interesus, galėtų pačios nustatyti momentą, nuo kurio karinio pobūdžio radioaktyvių medžiagų šaltinis turi būti laikomas „atliekomis“, ir bendrų duomenų, kurie turi būti teikiami pagal šį straipsnį, turinį. Teisingumo Teismas aiškiai atmetė šį Komisijos požiūrį²¹.

37. Iš to matyti, kad neišvengiama Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-61/03 pasekmė yra ta, jog kol Bendrija nepasinaudojo savo kompetencija pagal EB sutartį ir nepriėmė teisės aktų šioje srityje²², plačiosios

20 — Kaip nurodė Jungtinė Karalystė, vienintelė nežymi galimybė, kurią galima įžvelgti Teisingumo Teismo sprendime, būtų ta, kad valstybių narių pareiga pranešti apie bendrą oro, vandens ir dirvos radioaktyvumo lygį (žr. AE 35 ir 36 straipsnius) būtina apima, nors tik atsitiktinį ir sudarantį šių bendrų duomenų dalį, karinio pobūdžio šaltinių skleidžiamo radioaktyvumo išmatavimą.

21 — Sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (minėtas 3 išnašoje, 38–42 punktai).

22 — Žr. ten pat, 44 punktas.

visuomenės sveikatos apsaugoje yra spraga. Iš sprendimo formuluočių yra akivaizdu, kad Teisingumo Teismas pripažino tokias pasek-

mes. Dėl šių priežasčių esu priverstas daryti išvadą, kad Komisijos ieškinys šioje byloje turi būti atmestas.

VI — Išvada

38. Atsižvelgdamas į tai, kas buvo pasakyta, siūlau Teisingumo Teismui:

1. Atmesti Komisijos ieškinį, kuriuo prašoma pripažinti, kad iš anksto neinformavusi plačiosios Gibraltaro visuomenės apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones nepaprastosios radiologinės padėties, susijusios su Gibraltaro uoste stovėjusiu Karališkojo jūrų laivyno branduoliniu povandeniniu laivu „HMS Tireless“, atveju, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 89/618/Euratomas dėl plačiosios visuomenės informavimo apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones ir atliktinus veiksmus nepaprastosios radiologinės padėties atveju 5 straipsnio 3 dalį.
2. Priteisti iš Komisijos Jungtinės Karalystės bylinėjimosi išlaidas.
3. Prancūzijos Respublika pati padengia savo bylinėjimosi išlaidas.